
Dårlig arbeidsmiljø gir mer langtidssykefravær

NYHETER

LINE FOSS

Email: line.foss@stami.no

Arbeidsmiljøet har stor betydning for langtidsfravær, men assosiasjonens styrke avhenger av kjønn, utdanningsnivå og diagnose.

Line Foss. Foto Espen Rosenquist

I Norge er tiltak for å redusere sykefraværet et viktig politisk mål. Siden oktober 2001 er dette arbeidet regulert gjennom Inkluderende arbeidsliv (IA)-programmet. For å styrke et inkluderende arbeidsliv er det behov for kunnskap om sammenhenger mellom individfaktorer, arbeidsmiljø og langtidsfravær.

Jeg har i en registerbasert studie undersøkt betydningen av kjønn, utdanning, psykososiale og fysiske arbeidsmiljøfaktorer, generell og mental helse og andre individfaktorer for risikoen for langvarig (> 8 uker) sykefravær. Diagnosespesifikt langtidsfravær for muskel- og skjelettsykdommer og psykiatriske lidelser ble også studert. Deler av prosjektet omhandlet ansettelse i bedrifter med og uten IA-avtale og risiko for langtidssykefravær. Studiepopulasjonen var 10 995 deltakere i Helseundersøkelsen i Oslo i 2000/2001, med oppfølging til utgangen av 2005.

Kvinner hadde fordoblet risiko for langtidsfravær sammenliknet med menn. Det var en sterk sosial gradient, målt med utdanningsnivå, på fraværslrisikoen. Manglende støtte fra overordnede og dårlig selvrapportert mental helse var klart assosiert med risiko for langtidsfravær med psykiatriske diagnoser. Lav innflytelse over arbeidet, fysisk hardt arbeid, tunge løft og skift- eller nattarbeid var sterkt assosiert med risiko for langtidsfravær med muskel- og skjelettdiagnoser, og spesielt for menn. Ansatte i IA-bedrifter hadde ikke lavere risiko for langtidsfravær enn ansatte i bedrifter uten IA-avtale, men gruppene var ulike med hensyn til alder, kjønn og arbeidsmiljøforhold.

Studien har avdekket viktige underliggende risikofaktorer for langtidsfravær. Slike faktorer er viktige å identifisere med tanke på frafall fra arbeidslivet, langsiktig planlegging og tilrettelegging av inkluderende arbeidsplasser.

Disputas

Line Foss disputerte for ph.d.-graden ved Universitetet i Oslo 20.9. 2013. Tittelen på avhandlingen er *The influence of work environment and individual factors on the risk of long-term sickness absence. An epidemiological, registry-based 5-year follow-up study.*

Publisert: 12. november 2013. Tidsskr Nor Legeforen. DOI: 10.4045/tidsskr.13.1333

© Tidsskrift for Den norske legeforening 2026. Lastet ned fra tidsskriftet.no 14. juli 2026.